

GEPRESENTEERDE PROJECTEN

HULPRBIJ – ROC LANDSTEDE EN DE PRAKTIJK

Ria Blokzijl, projectcoördinator HulpRbij en Jan Dobben, programmamanager ROC Landstede, Zwolle

ROC Landstede: maatschappelijk ondernemer

ROC Landstede Zwolle is een onderwijsinstelling die niet alleen diensten aanbiedt op het gebied van beroepsopleidingen, voortgezet onderwijs en opleidingen voor volwassenen, maar ook ondernemend is op het gebied van welzijn, kinderopvang en kringloop. Het college houdt zich vooral bezig met maatschappelijk ondernemen. Het resultaat vertaalt zich in een aantal concrete praktijkvoorbeelden, zoals ROC Landstede Hairstyling, Beauty en Fashion, Buitengewoon Reizen (reisbureau) en Kringloop. Bovendien zijn er nauwe partnerschappen met lokale en regionale ondernemers of organisaties opgezet, zoals met het VVV Kampen, Zwolle/Overijssels Vechtdal, Walibi World, Omroep Zwolle, De IJsselhallen, Zorginstelling De Leiboom en Nooterhof natuureducatie. Tenslotte hebben zich binnen ROC Landstede zelf duurzame projectteams ontwikkeld die het maatschappelijk ondernemen enthousiast vorm geven en uitdragen.

ROC Landstede is uitermate decentraal opgezet, waarbij kleinschaligheid en lokale verankering een belangrijke rol speelt. Binnen de driehoek Zwolle–Harderwijk–Raalte bevinden zich 54 decentrale opleidingslocaties. In totaal kent ROC Landstede 16.000 deelnemers, onder andere studenten, cursisten en vele klanten uit het bedrijfsleven. Het verzorgt voor 240 kinderen kinderopvang en heeft 6000 deelnemers aan verschillende welzijnsactiviteiten. ROC Landstede heeft verder 1350 medewerkers en 1900 vrijwilligers.

Denken en handelen vanuit een christelijke inspiratie

ROC Landstede laat zich in haar denken en handelen leiden vanuit een christelijke inspiratie. Bij de invulling van dit denken en handelen gaat ROC Landstede uit van de volgende waarden:

- het ontwikkelen van ieders talent;
- respect voor ieders eigenheid;
- ontmoeting met elkaar;
- aandacht voor zinsgevingvragen;
- de waarde van ondeelbare verantwoordelijkheid voor jezelf, de ander en samenleving.

Deze waarden geven richting aan de onderwijskundige activiteiten en hebben invloed op de manier waarop deze activiteiten worden ingevuld. De waarden vormen de basis van de identiteit van de onderwijsinstelling. Door middel van de dialoog over identiteit worden dienstverlenende doelstellingen opgezet. De focus van het handelen van ROC Landstede is hoofdzakelijk gericht op het begeleiden van mensen bij het telkens opnieuw vinden van betekenis (inhoud

en doel) en zin (plezier en motivatie). De maatschappelijke meerwaarde van deze focus blijkt uit de mate waarin de studenten worden geholpen verbanden te leggen en nieuwe verbindingen aan te gaan.

Concreet betekent dit dat bij ROC Landstede iedere student de mogelijkheid krijgt zijn of haar talenten te ontpoelen in een leeromgeving die hem of haar het beste past. Deze talentontwikkeling leidt tot zelfontplooiing, zelfvertrouwen en daarmee ook zelfrealisatie. De studenten worden begeleidt naar een zelfstandige plek in de samenleving, waarbinnen werken een belangrijke plaats inneemt.

Praktijkgerichtheid via 'Gildestelsel'

Landstede College speelt in op de vraag van de arbeidsmarkt naar meer algemene en beroepsoverschrijdende competenties. Hiermee wordt bijvoorbeeld gedacht aan communicatie en transitievaardigheden, naast analytisch vermogen. Er wordt praktijkgericht kennis van beroepsvaardigheden verworven door het daadwerkelijk leren in de praktijk. Er worden voortdurend product-markt-combinaties ontwikkeld die niet alleen de studenten aanspreekt, maar hen ook leiden naar een zelfstandige plaats in de samenleving.

De stages zijn niet langer opgezet vanuit de idee: Goedkope handjes, en ingericht vanuit een onderwijskundig perspectief. Er is sprake van een nieuwe manier van leren in de praktijk, namelijk het Gildestelsel nieuwe stijl. Bij deze nieuwe manier van leren gaat het enerzijds om het ontwikkelen van competenties in de praktijk en de ontschotting van school en werk, en anderzijds richt het de aandacht op het oriënteren op en ervaren van de beroepspraktijk. De leerwerktrajecten zijn ondergebracht in verschillende projectteams en vormen een onderdeel van het competentiegericht leren gedurende het hele leerproces. Eén van deze projectteams is HulpRbij dat is ontwikkeld voor de opleiding Zorg en Welzijn.

Het project HulpRbij

"HulpRbij organiseert activiteiten voor onderwijsniveau 1 en 2. Dit zijn veelal leerlingen die slechter liggen op de arbeidsmarkt en niet zo'n breed arbeidsperspectief hebben, maar waarvan wij denken dat ze veel in hun mars hebben." Ria Blokzijl, coördinator projectteam HulpRbij, Landstede College.

HulpRbij is één van de vele initiatieven van Landstede College en wordt gevuld met activiteiten door de opleiding Zorg en Welzijn.

Het project is ontstaan uit de behoefte van de docenten meer inhoud te geven aan hun praktijklessen en deze maatschappelijk relevant te maken. Er werden op het college namelijk wel veel demonstratielessen gegeven, zoals bijvoorbeeld het leren zemen van de ramen van het schoolgebouw. Niet alleen door de docenten, maar ook door de studenten werd deze praktijklessen als weinig enerverend of zelfs nutteloos ervaren. De idee werd geopperd om te onderzoeken of de mensen uit de wijk baat zouden kunnen hebben bij de invulling van

de praktijklessen van de opleiding.

Het uitvoeren van verschillende activiteiten in de wijk zou een goede en realistische praktijkervaring zijn voor de studenten en tegelijk een maatschappelijke relevantie hebben voor de wijk en haar bewoners.

Om dit te bewerkstelligen was het nodig om het onderwijssysteem aan te passen. De voornaamste voorwaarde van een dergelijke dienstverlening is dat de studenten flexibel kunnen worden ingezet, zodat de student niet eerst 10 weken hoeft te wachten, omdat dan pas de eigenlijke stage zou beginnen. Dit noodzaakt ook het bestaan van een soort schaduwlesprogramma voor leerlingen die op een bepaalde dag niet ingezet zijn. HulpRbij heeft een systeem ontwikkeld, waarbij de studenten zowel voor de stages als voor de schaduwopdrachten studiepunten krijgen. Op deze manier kan de opleiding snel aan de binnenkomende zorgvraag voldoen en leren de studenten op een efficiënte wijze. Dit heeft niet alleen een positieve uitwerking op de student, die zich nuttig en maatschappelijk relevant voelt, maar ook op de zorgvrager, die snel bediend kan worden.

Diensten

HulpRbij heeft in een korte tijd een uitgebreid takenpakket opgesteld waaruit de zorgvrager, of dit nu een individu of een organisatie is, haar keuze kan maken. Samen met de zorgvrager wordt gekeken welke hulp gewenst is, welke student deze hulp zou kunnen bieden en met welke frequentie de hulp plaats zal hebben.

Het dienstenpakket van HulpRbij bestaat onder andere uit:

- huishoudelijke en/of verpleegkundige ondersteuning;
- begeleiding van kinderfeestjes;
- verzorgen van boodschappen;
- ondersteuning bij overblijven op school;
- was- en strijkservice;
- gezelschap en begeleiding van ouderen en zorgafhankelijke mensen.

Dit is slechts een greep uit het uitgebreide dienstenpakket dat ook voortdurend in ontwikkeling is.

Interne medewerkers HulpRbij

Bij het opzetten en vormgeven van het project HulpRbij waren in eerste instantie zes mensen betrokken. Intussen werkt een team van 20 personen aan de uitvoering. Voor een adequate uitvoering van de projectonderdelen wordt een hoge mate van flexibiliteit van de medewerkers gevraagd. Het opleidingsteam dient niet alleen onderwijs te geven, maar moet ook breder inzetbaar zijn. Om het project succesvol te kunnen draaien, is het van belang dat de medewerkers hun eigen domein los laten en vakoverschrijdend hun werk uitvoeren.

“De overtuiging van ‘mijn lesje is belangrijk’ dient binnen het project te worden losgelaten. De ontdekking van de meerwaarde van het daadwerkelijk in de praktijk uitvoeren door de studenten komt hiervoor in de plaats. Je geeft elkaar de ruimte en het belang van de student staat voorop.”

Icare en certificering

Het is belangrijk bij het uitvoeren van een dergelijk project dat er een gecertificeerde instelling betrokken is die de praktijkervaring van de studenten begeleidt. De vraag in de praktijk wordt bepaald door de praktijk zelf, en het niveau mag niet worden aangegeven door de onderwijsinstelling. Het is daarom niet zo dat Landstede College zelf de handtekening onder de praktijkopdrachten mag zetten. Hiervoor heeft het een extern gelegitimeerd bedrijf nodig. Deze heeft HulpRbij gevonden in de Thuiszorginstelling Icare.

Samen met Icare is gekeken naar een goede vorm van samenwerking. Het doel was een nieuwe vorm van stage te ontwikkelen die ook beter bij de zorgpraktijk aansluit. Er werd een nieuwe vorm gevonden, waarbij studenten een jaar lang één dag in de week werken voor Icare. Zij worden de eerste zes weken begeleid door een medewerker van de thuiszorginstelling. Deze begeleider leert hen de ‘kneepjes van het vak’. Na deze begeleidingsperiode kunnen de studenten zelfstandig worden ingezet. Zij blijven gedurende de rest van het jaar wel onder begeleiding, op afstand, van een medewerker van Icare, die eindverantwoordelijk blijft.

Icare investeert tijdens de eerste 10 weken in deze studenten, daarna plukken zij ook de financiële vruchten van deze nieuwe vorm van stage. Het kan ook zijn dat Icare HulpRbij zelf inschakelt, omdat zij op een bepaald moment zelf niet aan de vraag kunnen voldoen. Dit kan voorkomen door bijvoorbeeld personeelstekort bij de thuiszorginstelling of vanwege de wettelijke indicering. De indicering door het Centrum Indicatiestelling Zorg geeft bijvoorbeeld aan dat een gezin niet meer dan drie uur hulp per week vergoed zal krijgen, terwijl het zeer zeker meer dan deze drie uur hulp kan gebruiken. HulpRbij kan dan vrijwel onmiddellijk en adequaat inspringen en de extra benodigde hulp voor het gezin verzorgen op kwalitatief goed niveau.

Stichting Welzijn Ouderen

De stichting welzijn ouderen maakt ook regelmatig gebruik van de diensten van de studenten van HulpRbij. De ondersteuning ligt dan vaak op het sociale gebied, zoals het organiseren van koffie-uurtjes voor chronisch zieken of voor nog zelfstandig wonende ouderen. Soms wordt deze dienstverlening aangevuld met enkele huishoudelijke taken.

Vrijwilligerscentrale

Een andere organisatie waar nauwe samenwerkingsverbanden mee bestaan is de Vrijwilligerscentrale Zwolle. De vrijwilligerscentrale krijgt regelmatig aanvragen binnen van mensen die geen indicatie hebben, maar wel een paar helpende handen kunnen gebruiken. De mensen hebben veelal behoefte aan ondersteuning op huishoudelijk of verzorgend gebied. Wettelijk gezien mogen deze vormen van ondersteuning niet door een vrijwilligerscentrale worden verleend. De vraag op huishoudelijk en verzorgend gebied worden daarom door de Vrijwilligerscentrale naar HulpRbij doorverwezen. Bij een dergelijke vorm van ondersteuning treedt de Vrijwilligers centrale niet op als een stagebegeleider, maar zij werken slechts als een intermediair met een doorverwijsfunctie. Het projectteam van HulpRbij neemt hierbij de rol van stagebegeleider over en verleent de benodigde begeleiding aan de student.

Intensief en wederkerig

HulpRbij, en dit geldt ook voor alle andere projectteams van het ROC Landstede, heeft als doel om zo intensief mogelijk gebruik te maken van een zo breed mogelijk scala aan producten en diensten van het College en de samenwerkingspartners, waarbij wederkerigheid een uiterst belangrijke rol speelt. Deze wederkerigheid heeft als doel om elkaar te versterken, te ondersteunen en zo een meerwaarde voor beide partijen te creëren. Er wordt een duurzaam verband aangegaan met de ketenpartners, wat leidt tot actieve kennisdeling, vergroting van aanbod, en het uitwisseling van informatie.

Toekomst: WMO en aanbestedingen

Met de invoering van de WMO is de samenwerking met Icare op lossen schroeven komen te staan. In het kader van de WMO-aanbesteding heeft de gemeente besloten om niet verder te gaan met deze thuiszorginstelling in Zwolle. Wat dat precies voor het project HulpRbij zal betekenen is nog erg onzeker. Er zijn verschillende scenario's mogelijk. Eén van deze scenario's is dat Icare in de toekomst op zal gaan in één van de andere Thuiszorginstellingen in de regio en dan het project HulpRbij automatisch zal worden ondergebracht bij deze nieuwe instelling. Een andere mogelijkheid is dat HulpRbij zelf gaat onderhandelen met deze nieuwe zorginstelling. Of HulpRbij gaat op zoek naar andere partners die met een dergelijk project aan de slag willen gaan. HulpRbij ziet ook mogelijkheden om weer nieuwe gesprekken met de gemeente Zwolle aan te gaan. Het zou misschien mogelijk zijn om rechtstreeks met de gemeente, die toch verantwoordelijk is voor de invulling van het WMO beleid, te gaan samenwerken. Tenslotte ziet HulpRbij kansen in samenwerkingsverbanden met wooncorporaties, die zich op hun beurt steeds meer bezig houden met de combinatie woon-zorg.

“Wij gaan natuurlijk niet bij de pakken neerzitten. We wachten even af en gaan daarna weer aan de slag. Zo'n situatie is jammer, maar brengt ook weer allerlei nieuwe mogelijkheden, partners en samenwerkingsverbanden”.